

23.9.2025

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2025

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Kouvolan kaupunki

Kunnan yhteys henkilön tiedot:

- Nimi: Hellevi Kunnas
- Nimike: talousjohtaja
- Sähköpostiosoite: hellevi.kunnas@kouvola.fi
- Puhelinnumero: 02026155054

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa: 2 000 000

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin sen käyttökohde:

Kouvola ei saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024.

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Lainanhoitokustannuksien kasvu palveluverkkouudistusten yhteydessä

Kouvolan kaupunki on uudistanut merkittävästi palveluverkkojaan vastatakseen muuttuvaan väestömäärään ja palvelutarpeeseen. Kouvola on kuuden kunnan jäljiltä edelleen raskas palveluverkko. Väestön vähetessä maantieteellisesti laajan kaupungin haasteena on tuottaa palveluja kaupungin harvaan asutummilla alueilla. Tavoitteena on tuottaa jatkossakin lähipalvelut kahdeksassa taajamassa.

tehtäväkohtaisten palkkojen tasot olivat huomattavan korkeat. Sote-kuntayhtymän palkkojen harmonisoinnin sekä muiden uudistusta edistäneiden toimenpiteiden kustannusvaikutusten jääminen pysyväksi rasitteeksi kunnille on epätasa-arvoista niiden kuntien kanssa, joissa vastaavat asiat toteutuvat vasta uudistuksen voimaantulon jälkeen valtionrahoituksella. Tämä johtaa väistämättä myös siihen, että asukkaiden yhdenvertainen kohtelu Suomen eri kuntien kesken ei toteudu. Sote-erien sisältyminen kuntien valtionosuuksiin ei vastaa kuntien nykyisiä valtionosuustehtäviä.

Ennakkoon toteutettu maakunnallinen sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän perustaminen rankaisee kaupunkia taloudellisesti kohtuuttoman paljon ja asettaa maakunnan asukkaat epätasa-arvoiseen tilanteeseen. Sote-eristä johtuvat valtionosuuksien vähennykset vaikuttavat kuntien kykyyn tuottaa peruspalveluja. Valtionosuuksien vähennykset rasittavat Kouvolan taloutta merkittävästi jo kolmatta vuotta peräkkäin. Vuonna 2023 voimaan tulleen hyvinvointialueuudistuksen takia kaupungin valtionosuudet vähenivät vuodesta 2023 vuoteen 2024 noin 23,7 miljoonaa euroa. Ns. sote-erien vähennykset valtionosuuksista vuonna 2024 ovat 26,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2025 27 miljoonaa euroa. Kouvolan sote-vähennykset ovat Suomen suurimpia ja ovat johtaneet negatiiviseen valtionosuuteen vuonna 2024. Suhteutettuna kaupungin toimintakatteeseen leikkauksen suuruus vuonna 2024 ja 2025 on noin 10–13 prosenttia toimintakatteesta.

Meneillään olevassa valtionosuusuudistuksessa on tärkeää, että valtakunnalliset rahoitusmallit ottavat paremmin huomioon tällaisten ennakoivien kuntien erityispiirteet ja panostukset. Näin voidaan varmistaa asukkaiden yhdenvertainen kohtelu koko Suomessa.

3. Kouvolan taloudellinen tilanne

Kouvolan vuoden 2025 tilinpäätöksen arvioitu alijäämä on 6,2 miljoonaa euroa. Tämä vähentää kaupungin kumulatiivisen ylijäämän 11,2 miljoonaan euroon. Talousarvion ja -suunnittelun mukaan talous saadaan käännettyä ylijäämäiseksi ensi vuonna, kuten suunniteltua. Vuoden 2026 talousarviokehys on hyväksytty 0,9 miljoonaa euroa ylijäämäisenä. Vuoden takaisista arvioista merkittävästi heikentyneet verotulo- ja valtionosuusarviot ovat muuttaneet vuoden 2025 talousarviossa ja vuosien 2025–2028 taloussuunnitelmassa olevia ennusteita. Vuoden 2026 talousarvioon kaupunki tekee edelleen aiempien toimenpiteiden lisäksi kustannuksia vähentäviä toimia. Tulevien vuosien talouden kehitys riippuu palveluverkkojen toteuttamisen onnistumisesta sekä verorahoituksen kehityksestä. Kouvola on jo onnistunut hillitsemään kustannuskehitystä – vuoden 2024 toimintakatteen muutos oli negatiivinen.

TE-palveluiden siirto kunnille on luonut uusia mahdollisuuksia kehittää työllisyyspalveluja paikallisesti, vaikka siirron taloudelliset vaikutukset edellyttävätkin tarkkaa sopeutumista ja suunnittelua. Kouvola on aiemminkin osoittanut kykynsä vastata suuriin muutoksiin, ja kaupungin vahva sitoutuminen kehitykseen luo hyvän pohjan tulevaisuuden haasteiden ratkaisemiselle. Muuttunut työllisyystilanne on kuitenkin johtanut tilanteeseen, jossa valtionosuuksien yhteydessä kompensoitu kustannusten kasvu ei vastaa syntyviä kustannuksia. Vaikka kaupunki tekee merkittäviä uudistuksia, tulosten saavuttamiseksi tulisi pystyä tekemään myös tarvittavia panostuksia.

Kaupungilla on edelleen merkittävä kiinteistöomaisuus, jota suunnitelman mukaan pyritään vähentämään joko myynneillä tai purkamisilla. Kaupungin toimitilojohjelman mukaisesti vuonna 2023

- o 2 lukiota lakkautettu
- o 10 koulua lakkautettu ja useita yhdistetty hallinnollisesti
- o 2 uimahallia lakkautettu, lisäksi kenttiä, kaukaloita ym.
- o useita päiväkotia lakkautettu ja yhdistetty hallinnollisesti
- o lukuisia leikkipuistoja poistettu/poistetaan käytöstä
- o lisäksi tulevien uusien investointien myötä palveluverkosta poistuu 5 koulua ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys on meneillään

3. Kiinteistöomaisuuden hallinta

- a. Kaupunki on suunnitelman mukaisesti pyrkinyt myymään kiinteistöomaisuuttaan sekä purkusuunnitelman mukaisesti purkanut palvelutuotannolta tyhjäksi jääneitä kiinteistöjä, joita ei ole saatu myytyä eikä niille löytynyt muuta käyttöä.
- b. Energiatlehokkuudessa on onnistuttu: kaupungin vuoden 2024 energiakulut ovat noin kaksi miljoonaa edellisvuotta pienemmät. Onnistumiset taustalla ovat mm. järjestelmien energiatlehokkuuden optimointi, lämmitystapamuutokset, energiatietoisuuden lisääminen sekä kiinteistöjen myynneillä ja puruilla.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Kouvolassa yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on kaikkein suurin 21 suurimman kaupungin joukossa. Yli 65-vuotiaita on 23 986, mikä on 30,6 % koko väestöstä (Tilastokeskus 31.12.2024). Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2030 yli 65-vuotiaita on 24 593 (33,4 % väestöstä) ja 22 537 (33,8 % väestöstä) vuonna 2045. Koko maassa yli 65-vuotiaiden osuus on tällä hetkellä 23,6 % ja ennusteen mukaan 24,8 % vuonna 2030 ja 25,1 % vuonna 2045. Kouvola siis ikääntyy huomattavasti koko maata nopeammin. Kouvolan väestömäärä pienenee ja huoltosuhde heikkenee. Kouvolan väestöllinen huoltosuhde on 74,5, kun se koko maassa on 61,6. Syntyvyys on romahtanut Kouvolaan. Viimeisen kymmenen vuoden aikana, syntyvyys on laskenut 46 %, kun vastaava luku koko maassa on 21 %. C21 kaupungeista vain Kotkassa syntyvyyden lasku on ollut Kouvolaan voimakkaampi, 47,5 %. Kouvolaan syntyi 720 lasta vuonna 2015 ja viime vuonna vain 389. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Kouvolaan olisi syntynyt viime vuonna 442 lasta ja tuo viime vuoden alhainen syntyvyysluku 389 olisi saavutettu vasta 2037. Eli muutos on huomattavasti ennakoitua nopeampaa.

Muuttunut geopoliittinen tilanne vaikuttaa edelleen vahvasti koko Kymenlaaksoon. Matkailulla on potentiaalisesti mahdollisuus olla Kouvolaan kasvava toimiala, joka monipuolistaa kaupungin elinkeinorakennetta sekä tarjoaa työllistymismahdollisuuksia maaseutualueille. Matkailutulo jakaantuu monipuolisesti eri yrityksille ja synnyttää siten kerrannaisvaikutuksia koko aluetaloudessa.

Vuonna 2023 välitön matkailutulo Kouvolaan oli 65 milj. euroa ja matkailun kokonaisvaikutukset yli 81 miljoonaa euroa. Matkailun kokonaistyöllisyysvaikutukset olivat noin 409 htv. Matkailutoimiala on kuitenkin kohdannut useita merkittäviä toimintaympäristön muutoksia: COVID-19-pandemia, Venäjän hyökkäyssota sekä vallitsevat talousaasteet. Kokous- ja tapahtumamatkailussa ei ole palautettu pandemiaa edeltävälle tasolle, ja kuluttajakäyttäytyminen on muuttunut. Venäjä – erityisesti Pietarin sekä Leningradin alueet – on ollut Kouvolaan tärkein matkailun ulkomainen kohdemarkkina, jonka korvaaminen saksankielisen Keski-Euroopan matkailulla edellyttää pitkäjänteistä panostusta.

Elinkeinoelämän muutokset

Venäjän hyökkäyssodan ja idän suunnan sulkeutumisen vaikutukset ovat edelleen merkittäviä, ja kohdistuvat erityisesti metsäteollisuuteen, logistiikkaan ja matkailuun. Rakentaminen on Kouvolassa edelleen vähäistä ja rakennusala on ahtaalla.

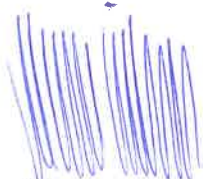
Teollisuudella on merkittävä rooli koko maakunnan elinkeinoelämässä ja metsäteollisuudella on edelleen keskeinen vaikutus elinvoimaan ja bkt:n muodostumiseen. Stora Enso sulki Anjalankosken tehtailta toisen paperikoneen vuoden 2023 lopussa ja 50 työntekijää irtisanottiin. Metsäyhtiöt ovat käyneet lisää muutosneuvotteluja tuotannollisten ja taloudellisten haasteiden takia.

Kouvolassa pitkäaikaistyöttömien määrä on 37 % työnhakijoista ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu 39 %. Konkursseja on Kouvolassa eniten tänä vuonna 2020-luvulla tähän mennessä. Muutosneuvotteluita tähän mennessä 90 kpl tänä vuonna, joissa lähes 250 henkilöä irtisanottu ja yli 1500 henkilöä lomautettu osa- tai kokoaikaisesti.

Logistiikan näkymät ovat edelleen alavireiset. Kouvolan tavaraterminaalissa (RRT) on hiljaista Venäjän liikenteen tyrehtyttyä.

Toimintaympäristö on seudulla jo toimiville mikro- ja pk-yrityksille hyvin haastava. Teollisuuden muutosneuvottelujen vaikutukset alihankintaketjuissa, korkojen nousu, ostovoiman heikkeneminen, kustannusinflaatio ja konkurssien määrän kasvu aiheuttavat yrityksille vaikeuksia, idän suunnan sulkeutumisen ohella. Näiden tekijöiden välittömät ja välilliset vaikutukset ovat aiheuttaneet negatiivisen kierteen Kouvolassa.

Kouvolassa 23.9.2025

Marita Toikka, kaupunginjohtaja

Liitteet:

- Kouvolan kaupungin tilinpäätökset vuosilta 2021, 2022, 2023 ja 2024.
- Kouvolan kaupungin talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025–2028.
- Kouvolan kaupunginjohtajan ehdotus talousarvioksi 2026 ja taloussuunnitelmaksi 2026–2029, toimitetaan 25.9.2025 kaupunginhallituksen kokouksen esityslistan julkaisun jälkeen.
- Kouvolan kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026–2029 toimitetaan valtuuston 8.12.2025 hyväksymisen jälkeen.